

Bulletin advokacie

eFocus

Bulletin advokacie je stavovský odborný časopis, vydávaný Českou advokátní komorou, zapsaný do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik ČR, a je držitelem prestižního ocenění Právnický časopis ČR pro rok 2011, 2012, 2014, 2015 a 2016.

Z posledního čísla pro Vás vybíráme: Nicotnost právního jednání a rozvázání pracovního poměru

autor: **JUDr. Jaroslav Stránský, Ph.D.**

Rekodifikace soukromého práva významně ovlivnila i podobu právní úpravy pracovněprávních vztahů. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“ nebo „o. z.“), se v pracovněprávních vztazích uplatňuje podpůrně. Ust. § 4 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“ nebo „zák. práce“), určuje, že se pracovněprávní vztahy řídí tímto zákonem, ovšem tam, kde jej není možné použít, se řídí občanským zákoníkem.

Mezi oblasti, ve kterých se občanský zákoník v pracovněprávních vztazích uplatňuje poměrně intenzivně, patří úprava právního jednání. Po novele provedené v zákoníku práce v souvislosti s rekodifikací, v něm zůstala zachována zvláštní ustanovení o právním jednání, ovšem jde o strohá a z věcného pohledu úzce zaměřená pravidla, jejichž jádro spočívá v doplnění některých zvláštností pro následky vad právního jednání v pracovněprávních vztazích. Další zvláštní pravidla ještě zákoník práce předepisuje pro posuzování vad právního jednání, které bylo zaměřeno na rozvázání pracovního poměru. V ostatním se uplatní obecná úprava obsažená v občanském zákoníku.

O. z. upravuje několik typů následků vad právního jednání, resp. nenaplnění jeho pojmových znaků, mezi něž patří i nicotnost jednání. **Kategorie nicotnosti představuje oproti dřívějšímu právnímu stavu jednu z novinek, kterou rekodifikace soukromého práva přinesla. Vzhledem ke změnám provedeným v souvislosti s rekodifikací v zákoníku práce se v pracovněprávních vztazích nicotnost jednání uplatní mj. i v případě právního jednání zaměřeného na rozvázání pracovního poměru. Cílem tohoto článku je upozornit na významné aplikační důsledky úpravy nicotného jednání pro oblast rozvázání pracovního poměru a nabídnout řešení sporných momentů.**

Následky vad právního jednání v pracovněprávních vztazích

Za výchozí následek vady právního jednání v pracovněprávních vztazích lze považovat relativní neplatnost. Zákoník práce se v této záležitosti nijak neodchyluje od obecné úpravy v občanském zákoníku. Absolutní neplatnost nastupuje podle § 588 o. z. v případě, kdy právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému, když se zjevně přičí dobrým mravům, anebo odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. Pojem veřejný pořádek byl pro účely pracovněprávních vztahů blíže konkretizován prostřednictvím ust. § 1a odst. 2 zák. práce, podle něhož tato kategorie zahrnuje zásady zvláštní zákonné ochrany postavení zaměstnance, uspokojivých a bezpečných pracovních podmínek pro výkon práce, spravedlivého odměňování zaměstnance, rovného zacházení se

zaměstnanci a zákazu jejich diskriminace.

Dále ještě zákoník práce v § 19 odst. 1 rozšiřuje pro účely pracovněprávních vztahů katalog důvodů, s nimiž se pojí absolutní neplatnost právního jednání. Soud musí podle něj i bez návrhu přihlídnout k neplatnosti právního jednání, k němuž nebyl udělen předepsaný souhlas příslušného orgánu, v případech, kdy tak zákon výslovně stanoví.

Zcela zvláštní úpravu obsahuje ovšem zákoník práce ve vztahu k právním jednáním, která směřují k rozvázání pracovního poměru. Jde o dohodu o rozvázání pracovního poměru, výpověď, zrušení ve zkušební době a okamžité zrušení pracovního poměru. Pravidla pro posuzování následků vad těchto jednání vyplývají z § 69 až 72 zák. práce.

V ust. § 69 řeší zákoník práce následky neplatného rozvázání pracovního poměru jednostranným právním jednáním provedeným zaměstnavatelem. Platí, že **pokud výpověď, okamžité zrušení nebo zrušení ve zkušební době provedené zaměstnavatelem trpí vadou, uplatní se ohledně následků této vady zvláštní režim, který svou podstatou odpovídá relativní neplatnosti.** Neplatnost jednostranného právního jednání zaměstnavatele, se kterým mělo být spojeno rozvázání pracovního poměru, totiž může nastat jen na základě toho, že zaměstnanec tuto neplatnost zákonem stanoveným způsobem namítl a poté navrhl soudu, aby právní jednání směřující k rozvázání pracovního poměru určil jako neplatné.

Závazný závěr o neplatnosti právního jednání pak může učinit výhradně soud v řízení, jehož předmětem bude právě určení neplatnosti tohoto právního jednání. Pokud takové řízení nebude zahájeno, bude rozvázání pracovního poměru považováno za platné, i když trpělo vadou, pro kterou mohlo být prohlášeno za neplatné

K výše uvedenému musí ještě být doplněno, že **pokud právním jednáním zaměřeným na rozvázání pracovního poměru byla výpověď, mohou samy smluvní strany svým jednáním její účinky zvrátit.** Podle § 50 odst. 5 zák. práce může být výpověď se souhlasem druhé strany odvolána. Pokud byla výpověď odvolána a druhá strana vyslovila s odvoláním souhlas, účinky výpovědi se tím ruší. Existence možnosti odvolání výpovědi představuje jeden z rozdílů mezi tímto způsobem rozvázání pracovního poměru a okamžitým zrušením. **Následky okamžitého zrušení pracovního poměru nastupují dnem, kdy bylo toto právní jednání doručeno, a následně již nepřipadá v úvahu jakákoli forma jeho odvolání nebo zrušení prostřednictvím právního jednání.**

Úprava následků vadného rozvázání pracovního poměru vykazuje oproti obecným pravidlům ještě jedno velmi významné specifikum. Spočívá v tom, že **se popsany zvláštní režim relativní neplatnosti uplatní v případě veškerých vad právních jednání, s jedinou výjimkou, představovanou nedostatkem písemné formy** (k tomu viz dále). Právní jednání směřující k rozvázání pracovního poměru tedy nikdy nestihne následek absolutní neplatnosti. Ani kdyby kupř. výpověď očividně narušovala dobré mravy nebo veřejný pořádek, nebude možné ji bez dalšího považovat za neplatnou. Zvláštní pravidla obsažená v § 69 až 72 zák. práce tak vylučují působnost § 588 o. z.

Zdánlivé právní jednání

Právní teorie rozlišuje předpoklady, které musejí být splněny, aby právní jednání právně vzniklo a existovalo (pojmové znaky právního jednání), a podmínky, které musejí být dány, aby bylo dovršené právní jednání platné, resp. aby nebylo stiženo některým z důvodů neplatnosti (tzv. náležitosti právních jednání).

Starý občanský zákoník (zákon č. [40/1964](#) Sb.) mezi pojmovými znaky a náležitostmi přímo nerozlišoval a nedostatky v jednom či druhém stíhal nejčastěji následkem absolutní neplatnosti. Občanský zákoník se zakládá na odlišném principu. **Neexistence některého z pojmových znaků právního jednání představuje jednu ze skupin důvodů, které způsobují nicotnost právního jednání.** Nicotné, resp. v pojmosloví užívaném občanským zákoníkem zdánlivé právní jednání, právně neexistuje a jako právní jednání se pouze jeví. Z hlediska právních důsledků nicotného jednání se uvádí, že žádné následky vyvolat nemůže. Za důležitou a věcně správnou ovšem považují poznámku, podle které nicotné jednání sice nevyvolává ty právní následky, které jsou podmíněny vznikem právního jednání, ovšem vady, které nicotnost působí, mohou vyvolat stejné následky jako kterékoli jiné vady právního jednání. Případy, kdy nicotnost právního jednání nastává v důsledku absence některého z pojmových znaků právního jednání, shrnuje občanský zákoník v § 551 až 553. O zdánlivé právní jednání jde tehdy, pokud chybí vůle jednajících osoby, tedy pokud tato osoba vůbec neměla vůli právně jednat, ačkoli by se mohlo zdát, že právně jednala. Totéž platí pro případ, že vůle sice byla projevena, ale zjevně nešlo o vůli vážnou. O zdánlivé právní jednání jde také v případě, kdy jeho obsah nelze zjistit pro jeho neurčitost nebo nesrozumitelnost. Případnému učinění závěru o neexistenci právního jednání pro neurčitost nebo nesrozumitelnost musí vždy předcházet pokus o porozumění projevu vůle prostřednictvím jejího výkladu za použití všech přípustných výkladových metod. Pokud by k vyjasnění obsahu právního jednání došlo dodatečně, vada jednání by tím odpadla a na právní jednání by se hledělo tak, jako by již od svého počátku bylo dovršeno a existovalo.

Další významnou skupinu právních jednání, se kterými se pojí následek zdánlivosti, tvoří taková právní jednání, o kterých zákon prohlašuje, že se k nim nepřihlíží. Zde jde o případ, kdy zákonodárce rozhodl, že si takové právní jednání vůbec nepřejí. **Pokyn, podle kterého se k právnímu jednání nepřihlíží, se objevuje také na několika místech v zákoníku práce.**

Celý článek čtěte >>> [zde](#).

Bulletin advokacie, Bulletin advokacie online
Česká advokátní komora

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotáční recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotáční recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní](#)

[zřízení\) - Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)

- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv - Zaměstnávání cizinců v České republice](#)